

چکیده

زمینه و هدف: عقرب زدگی یکی از مهمترین مشکلات بهداشتی در جهان است و مسمومیت با سم عقربها یکی از فوریت‌های پزشکی محسوب می‌شود. بنابراین آشنایی با اکولوژی و بیولوژی گونه‌های عقرب هر منطقه ضروری است. در مورد بیولوژی عقربها مطالعات جامع کمی صورت گرفته است و مطالعات آزمایشگاهی قابل قیاس با شرایط طبیعی این بند پا نیست. مطالعه حاضر با اهداف تعیین فون و اکولوژی عقرب‌های شهرستان گنابادیه منظور ارائه راهکارهای بهداشتی درمانی پیشگیرانه از عقرب‌گزیدگی بوده است.

روش تحقیق: این مطالعه تحقیقی است توصیفی - کاربردی که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای در شهرستان گناباد صورت گرفت و عقربهای صید شده از فروردین تا شهریور ماه سال ۱۳۸۷ بر اساس محل صید در شیشه‌های حاوی الکل ۷۰٪ مجزا به آزمایشگاه منتقل و گونه‌های آنها از روی کلید تشخیص عقربهای ایران شناسایی می‌گردید.

یافته‌ها: در مجموع تعداد ۲۱۳ نمونه عقرب از مناطق مختلف زوجغرافیایی گناباد صید گردید که سه گونه *Mesobothus eupeus*. *Androctonus crassicauda*. *Odontobuthus dorie* از خانواده بوتیده مهمترین گونه‌های عقرب شهرستان بودند بیشترین صید از مناطق بیابانی با بافت رسی و ماسه‌ای مربوط به ادنتوبوتوس دوریه (۶۱٪) و کمترین مربوط به آندرکتونوس کراسی کودا (۱۰٪) بود و بیشترین وفور عقرب در اماکن داخلی مناطق شهری و روستایی مربوط به مزوبوتوس اپنوس (۲۹٪) می‌باشد و بیشترین فصل فعالیت این گونه‌ها در تیر ماه بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به نوع گونه‌های عقرب صید شده نیاز است در فصول بهار و تابستان اطلاع‌رسانی و آموزش همگانی در جهت پیشگیری از عقرب‌گزیدگی صورت گیرد.

کلید واژه: فون، عقرب، اکولوژی، گناباد